

Neden Oğluma Asla Zeki Olduğunu Söylemeyeceğim?

5 yaşındaki oğlum okumayı yeni öğrendi. Her gece, beraber yatağına yatıyoruz ve o bana kısa bir kitap okuyor. Her akşam kaçınılmaz bir şekilde, problem yaşadığı bir kelimeye takılıp kalıyor. Dün geceki kelime “minnetle” idi. Oldukça eziyetli geçen bir dakikanın sonunda kelimenin anlamını buldu. Sonra bana dönüp: “Baba, bu kelimeyle nasıl mücadele ettiğimi gördüğün için memnun değil misin? Sanırım beynimin büyüdüğünü hissedebiliyorum.” Gülümsedim: Oğlum şu anda “büyüyen bir zihni” ortaya çıkaran en temel belirtileri kelimelere döküyordu. Ama bunun farkında bile değildi.

Bir süredir, birkaç yıldır okuduğum bir araştırmayı hayata geçirmeye çalışıyorum: Zaten iyi olduğu şeyler konusunda oğlumun övmemeye, sadece zor bulduğu şeyler konusunda azim gösterirse onu övmeye karar verdim. Ona zorluklarla mücadele ettiğinde beyninin büyüdüğünü söyledim. Zihnin öğrenme davranışları alanındaki derin araştırmalar ve oğlumla yaşadığım kişisel deneyimlerim sayesinde, öğrenmeye karşı geliştirilen davranışların, öğrettiğimiz her şeyden çok daha önemli olduğuna hiç olmadığım kadar ikna oldum.

Araştırmacılar uzun bir süredir beynin bir kas gibi çalıştığını biliyor: Ne kadar çok kullanırsan, o kadar çok büyür. Araştırmacılar, nöral bağlantıların en çok, kolay şeyler yaparak sürekli başarı kazandığımızda değil, zor bir şeylerle uğraşırken hata yaptığımızda oluştuğunu ve derinleştiğini söylüyor. Ancak maalesef herkes bunun farkında değil. Stanford Üniversitesi'nden Dr. Carol Dweck uzun yıllardır öğrenme karşısında insan zihninin davranışlarını araştırıyor. Dweck insanların çoğunun iki zihin davranışını sergilediğini bulduğunu söylüyor: Sabit ya da büyüyen. Sabit zihin yapıları, yanlış bir şekilde, insanların ya zeki olduğuna ya da zeki olmadığına ve zekanın genlerle sabitlendiğine inanır. Büyüyen zihin yapıları olan insanlar ise, doğru bir şekilde, kapasitenin ve zekanın çaba, mücadele ve hatalarla büyüdüğüne inanır. Dweck'e göre sabit bir zihin yapısı olanlar, başarı olasılığı yüksek olan işler için çaba gösterirken, mücadele etmek zorunda kalabilecekleri işlerden kaçınırlar. Bu da öğrenmelerini kısıtlar. Büyüyen bir zihin yapısı olan insanlar ise, mücadelelere kucak açar ve azim ve çabanın öğrenme sonuçlarını değiştirebileceğini anlarlar. Tahmin edebileceğiniz gibi ikinci grup, kendini aktif bir şekilde daha fazla zorlar ve entelektüel olarak daha çok büyür.

İyi haber ise şu: Zihin davranışları öğretilir, çünkü değişebilirler. Esas heyecan verici olan Dweck ve diğerlerinin bu konuda çeşitli teknikler geliştirmiş olmaları. İletişimdeki küçük değişimler ya da görünüşteki zararsız yorumlar bile bir insanın zihin yapısında oldukça uzun

sürekli etkiler yaratabilir. Örneğin, birinin doğuştan gelen bir özelliğini ya da yeteneğini övmek (“Ne kadar zekisin!”) yerine birinin yaşadığı bir süreci övmek (“Bu problemle mücadele etme şeklin çok hoşuma gitti”), kişide büyüyen bir zihin davranışını güçlendirmenin bir yoludur. Süreci övmek, gösterilen çabayı onaylar; yeteneği övmek, kişinin sabit bir özelliği dolayısıyla başarılı olduğu (ya da olmadığı) fikrini güçlendirir.

Bunu Khan Akademi’de de gördük. Öğrenciler, beynin bir kas gibi olduğunun altını çizen ve azim ve cesaretlerini öven mesajlara maruz kaldıktan sonra Khan Akademi’de öğrenmeye daha fazla zaman ayırıyor.

İnternet büyüyen bir zihin yapısına sahip bir kişi için cennettir. İnternet, zihninizi büyütmenize yardım edecek sonsuz bir içeriğe benzeri görülmemiş bir erişim sunar. Yine de toplum, büyüyen zihin yapıları daha fazla yaygınlaşmadan, bu olanağı sonuna kadar kullanmayacaktır. Peki ya bu durumu tamamen değiştiresek? Zihnimizdeki tüm araçları sevdiğimiz tüm insanlarda büyüyen bir zihin yapısı oluşturmak için kullansak? Bu çok önemli bir bilgi. Bu bilgiyi, çocuklarınızla nasıl iletişim kurduğunuzdan iş yerindeki takımınızı nasıl yönettiğinize, yeni bir dili ya da müzik aletini çalmayı nasıl öğrendiğinize kadar her şeye uygulayabilirsiniz. Eğer toplum bir bütün olarak öğrenme mücadelesini anlasa, bunun global insan potansiyeli açısından ne anlama geleceğini bir düşünün...

Ve şimdi size bir sürpriz: Bu makaleyi okuyarak, siz de büyüyen zihin davranışları geliştirme konusunda çok büyük bir adım attınız. Araştırmaya göre araştırmanın kendisine maruz kalmak bile (örneğin, beynin sorulara doğru değil yanlış cevaplar vererek büyüdüğünü bilmek) kişinin zihin davranışlarını değiştirebilir. Yapabileceğiniz bir başka şey ise bu bilgileri başkalarıyla paylaşmak. Bu yüzden öğrenme mücadelesini öven bir video hazırladık.

Oğlum ya da başka birisi bana öğrenme ile ilgili soru sorduğunda, onların sadece tek bir şey bilmelerini istiyorum: Mücadeleye ve hatalara kucak açarsanız, her şeyi öğrenebilirsiniz.

Salman Khan

egitimpedia.com adresinden alınmıştır.